Johansson Elina 14.12.2022

Ylimääräinen energianeuvosto 13.12.2022

Kokous

Ylimääräinen energianeuvosto 13.12.2022

Tshekki oli jälleen kutsunut energiaministerit ylimääräiseen energianeuvostoon Brysseliin 13.12. Ainoana keskustelunaiheena oli kaasun markkinakorjausmekanismi, josta komissio oli antanut ehdotuksensa 22.11.
Neuvotteluja on Tshekin johdolla käyty hyvin intensiivisesti ja alustavaa sopua oli haettu vielä Coreper I-kokouksissa lauantaina 10.12. sekä maanantai-iltana 12.12. Puheenjohtajan tavoitteena oli saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys.
Käydyssä pöytäkierroksessa kävi ilmi, että riittävää tukea kompromissiehdotukselle ei vielä ole. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa kiiteltiin komissiota sekä erityisesti puheenjohtajavaltiota sen sitkeästä työstä ja sitoutumisesta ratkaisun löytämiseen.
Puheenjohtaja ilmoitti pöytäkierroksen jälkeen draftaustauosta, jonka jälkeen se konsultoi jäsenvaltioita kahdenvälisesti sekä kutsui keskusteluihin pienemmissä maaryhmissä uuden kompromissiehdotuksen pohjalta. Neuvotteluja käytiin edelleen hintakaton aktivoitumisen edellytyksistä, hintakaton euromääräisestä tasosta, hintakaton keskeyttämisen ja lopettamisen ehdoista sekä soveltamisalan laajuudesta. Vaikein kohta keskusteluissa on edelleen hintakaton euromääräinen taso, jonka osalta jäsenvaltioiden kannat jakaantuivat osan vaatiessa sen asettamista selvästi alle 200 € tasolle ja osan vaatiessa selvästi yli 200 € tasoa.
Puheenjohtaja jakoi uuden tekstiversion, joka ratkaisi muut kysymykset, mutta lopulta kysymys hintakaton sopivasta tasosta jäi jäljelle, joten sopua ei vielä löytynyt. Markkinakorjausmekanismiin palataan 19.12. energianeuvostossa.

Kokouksen avaus

PJ/Tshekin teollisuus – ja energiaministeri Jozef Síkela avasi kokouksen ja totesi sen olevan seitsemäs energianeuvosto Tshekin EU-puheenjohtajakaudella. Luottaa siihen, että päästään eteenpäin markkinakorjausmekanismin (MCM) ja kahden, jo edellisessä neuvostossa sisällöllisesti hyväksytyn asetuksen osalta. Muistutti että Eurooppa-neuvosto keskustelee energia-asioista loppuviikosta ja päämiesten antamasta tehtävänannosta energiaministereille lokakuun kokouksessaan. Kyseessä on vain puolen päivän kokous, ja suljettu istunto. Asialistalla on vain yksi asia eli markkinakorjausmekanismi mutta lisäksi pitäisi hyväksyä A-kohtana kaksi asetusta eli kaasun solidaarisuusasetus ja luvitusasetus.

Asialistan hyväksyminen

Asialista 5762/22 hyväksyttiin.

Kaasun markkinakorjausmekanismi

PJ johdatti aiheeseen. Puheenjohtajan tavoitteena on saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys. Pohjana on lokakuun EUCO-päätelmien tehtävänanto, jossa on määritelty mekanismin reunaehdot useine elementteineen. Kaikki elementit on huomioitu kompromissitekstissä. Kiitti jäsenvaltioita intensiivisistä

neuvotteluista. Puheenjohtajan mukaan kompromissiehdotus (15855/22) on tasapainoinen. Useisiin artikloihin on tehty selkeyttäviä muutoksia.

KOM/Simson: kiitti puheenjohtajaa väsymättömästä työstä. Pitää hyväksyä se, että meillä ei ole tänään täsmällistä tietoa siitä, että miten MCM tulee vaikuttamaan markkinoihin. OTC voidaan turvatoimena jättää ulos soveltamisalasta. Pitää tarkastella riskejä ja tarvittavia turvatoimia. EKP:n ja ESMA:n roolia seurannassa on vahvistettu. IEA:n eilinen raportti muistuttaa siitä, että ensi vuonna voi olla hyvin haastava ja epävakaa tilanne kaasumarkkinoilla. MCM on tärkeä väline. Tarvitaan kaksi muutakin asetusta (kaasun solidaarisuudesta ja luvituksesta), jotta voimme mukauttaa politiikkaamme tuleviin haasteisiin. Toivoi yhtenäisyyttä.

Käytiin täysi pöytäkierros. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui halukkuus löytää kompromissi energiaministereiden toimesta päivän kokouksessa. Vain muutama jäsenvaltio edusti näkemystä, että ratkaisu tulisi tehdä vasta Eurooppa-neuvostossa myöhemmin samalla viikolla.

Osa dynaamisempaa hintakattoa vaatineista jäsenvaltioista oli tyytyväinen suuntaan, johon asetusta oli muokattu. Jäsenvaltioiden kannat oikeasta tasosta hintakatolle jakaantuivat kuitenkin osan vaatiessa selvästi alle 200€ tasoa ja osan puolestaan selvästi yli sen asettuvaa euromäärää. Useat jäsenvaltiot muistuttivat toimitusvarmuuden takaamisen näkökulmasta ja painotti riittäviä turvaehtoja. Mekanismi ei saa johtaa tilanteeseen, että Eurooppaan ei saada enää hankittua kaasua. Yksi jäsenvaltio toi suoraan esille epäilynsä siitä, että mekanismin käyttöönotto romuttaisi sen kaasun toimitusvarmuuden kaasun toimittajan katkaistessa tässä tapauksessa toimitukset kokonaan. Useat painottivat, että mekanismin käyttöönoton sekä sen soveltamisen kriteereiden tulee olla selkeät eikä päätökset saa olla poliittisia. Osa mekanismiin skeptisesti suhtautuvista jäsenvaltioista oli edelleen huolissaan markkinoiden reaktiosta ja epätoivotuista vaikutuksista.

Suomi piti hyvänä, että edistystä neuvotteluissa on saavutettu. Puheenjohtajaa kiitettiin sitkeästä työstä kompromissin löytämiseksi. Tuettiin ratkaisun löytämistä pian. Hintakaton euromääräistä tasoa asetettaessa on varmistettava, että kaasun toimitusvarmuus ei vaarannu. Muistutettiin myös, että tarvitaan kaasun solidaarisuusasetus voimaan.

KOM/Simson kiitteli jäsenvaltioita kompromissihalukkuudesta.

PJ ilmoitti muokkaavansa uuden version, jota käsitellään tauon jälkeen. Puheenjohtaja konsultoi epävirallisesti.

Tauon aikana jäsenvaltioiden kanssa käytiin keskusteluja pienissä maaryhmissä formaatissa 1+0.

Muokkaustauon jälkeen puheenjohtaja jakoi pöydälle uuden tekstiversion, joka ratkaisi muut kysymykset, mutta lopulta kysymys hintakaton korkeudesta jäi jäljelle.

Markkinakorjausmekanismiin palataan maanantain 19.12. energianeuvostossa.

Suomen edustajat
TEM
Valtiosihteeri Ann-Mari Kemell
Osastopäällikkö Riku Huttunen
Neuvotteleva virkamies Maria Kekki
Erityisasiantuntija Elina Johansson

EUE
EU-erityisasiantuntija Aino Fant
EU-erityisasiantuntija Ville Niemi

Asiakirjat
Puheenjohtajan kompromissiehdotus 15855/22 LIMITE